

Hoe kerken herrijzen als sportkathedralen

Nood aan sportinfrastructuur? Bouw een kerk om!

Goede sportinfrastructuur is een kritische factor in de meeste top- en breedtesport. Talloze individuele sporters, sportclubs en gelegenheidsploegjes beschikken evenwel niet over de benodigde ruimte in de buurt. Kerken zijn er dan weer te veel, gezien het sterk afgenomen kerkbezoek. Zo krijgen overal ter wereld, ook in Vlaanderen, leegstaande kerken een herbestemming. Meer dan eens als schitterende sportkathedralen.

AUTEUR: MARKO HEIJL

De sportkapel Sint-Paulus in Gent maakte vroeger deel uit van de normaalschool van de Broeders van Liefde. Tegenwoordig is het een multifunctionele sporthal.

Je vindt ze over het hele land, doorgaans monumentaal gebouwd, goed gelegen in de dorps- of stadskern en met voldoende parkeergelegenheid. Zowat 1.800 zijn het er. Veel dus. Te veel blijkbaar, gezien het tanende kerkbezoek en vooral de afname van het aantal beschikbare parochiepriesters.

Een trend die zich doorzet en onomkeerbaar lijkt. Het Projectbureau Herbestemming Kerken zorgt er mee voor dat godverlaten kerken opnieuw een nieuwe, veelal publieke, functie krijgen. Onder de coördinatie van het Projectbureau worden mogelijkheden onderzocht om het vaak schitterende reli-

Zwemmen in het schip van een kerk, het kan dankzij fitnessonderneming Virgin Active in de Chapel of Claybury Asylum in het Britse Essex.

gieuze erfgoed om te bouwen tot kantoor, circusschool, cultuurhuis, speelplaats, loft, gemeenschapscentrum, medische groepspraktijk, kinderopvang, zorgcentrum, bibliotheek en ja: tot sporthal. Vooral voor de sport lijkt dit een aantrekkelijke piste, daar de doorsnee parochiekerk nu eenmaal moeilijk te verwarmen valt en een actieve sporter veelal voor zijn eigen verwarming zorgt. Zo doet in Vlaanderen, maar ook daarbuiten, een aantal voormalige kerkgebouwen voortaan dienst als fitnessruimte, skatehal, zwembad, turnhal en ander sportief moois. Letterlijk en figuurlijk monumentale sportinfrastructuur.

Projectbureau Herbestemming Kerken

Ondanks het grote kerkenaanbod en de zo mogelijk nog grotere mogelijkheden lijkt de stap voor velen niettemin erg groot. Om dat proces te versnellen en te ondersteunen – en ter inspiratie – werd in 2016 het Projectbureau Herbestemming Kerken opgericht. Een initiatief van Vlaams minister-president Geert Bourgeois, die eveneens bevoegd is voor Onroerend Erfgoed, en van minister Liesbeth Homans, die onder andere Binnenlands Bestuur (waar de gebouwen voor de eredienst onder ressorteren) in haar portefeuille heeft. Andere betrokken partijen zijn het Agentschap Onroerend Erfgoed en Binnenlands Bestuur, het Centrum voor Religieuze Kunst en Cultuur, de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten, het Kenniscentrum voor de Centrumsteden, Vlieter als koepel van streekintercommunales en De Vlaamse Bouwmeester.

Maar hoe werkt zo iets eigenlijk? Hoe verloopt het proces om van een eeuwenoude kerk een moderne sportkathedraal te maken? Niek De Roo is verantwoordelijke voor

het Projectbureau Herbestemming Kerken. Als specialist ter zake verscheen recent van zijn hand het boek *De deuren gaan open*. De Roo: "Gemeentelijke en kerkinstaties leggen in hun kerkenbeleidsplannen de toekomst voor hun parochiekerken vast. Hierbij kan onder meer geopteerd worden om de kerk een (gedeeltelijke) nieuwe bestemming te geven voor tal van doeleinden. Er zijn dan vaak terechte en begrijpelijke twijfels over de realiteitszin, haalbaarheid, kwaliteit en duurzaamheid. Het Projectbureau Herbestemming Kerken onderzoekt samen met gespecialiseerde ontwerpteams aan de hand van ontwerpend onderzoek en financiële simulaties of het project op een kwalitatieve en verantwoorde manier te realiseren valt. Gemeentebesturen en kerkbesturen kunnen op basis daarvan makkelijker gefundeerde beslissingen nemen."

Verbouwingsinspiratie

Daarnaast voorziet het Projectbureau in een website boordevol – al dan niet sportief getinte – verbouwingsinspiratie. Daarbij hoeft het niet altijd om een permanente verbouwing te gaan. De Roo: "Er zijn ook kerken waar de eredienst blijft behouden, maar wordt gecombineerd met een niet-sacrale invulling. Of tijdelijke invullingen voor sport."

Tussen de inspirerende beelden van voor sport of andere doeleinden herbestemde kerken of kapellen zitten ook heel wat voorbeelden van buitenlandse kerken. "In Nederland gaat men makkelijker over tot herbestemming van kerken", vertelt De Roo. "Daar gaat het vaak over protestantse kerkgebouwen. Die zijn niet gewijd, een ander toekomstig gebruik ligt hierbij meer voor de hand."

Een mooie win-win dus. Voor de sport bieden leegstaande kerken de kans om te sporten op een unieke locatie. Voor de kerken is het een uitgelezen kans om op vaste basis en met grote regelmaat opnieuw vol te lopen met geëngageerde 'kerkgangers'. Amen. ■

IN VLAANDEREN, MAAR OOK DAARBUITEN, DOET EEN AANTAL VOORMALIGE KERKGEBOUWEN VOORTAAN DIENST ALS FITNESSRUIMTE, SKATEHAL, ZWEMBAD, TURNHAL EN ANDER SPORTIEF MOOIS

MEER INFORMATIE

www.herbestemmingkerken.be